

OBSAH

	Strana
1. Úprava jeviště	11
2. Naši nejstarší předkové	16
3. Prehistorický člověk počne pracovat pro sebe	20
4. Egypťané vynalezou umění psátí a začne zaznamenávání dějin	24
5. Počátek vzdělanosti v údolí Nilu	29
6. Vzrůst a pád Egypta	33
7. Mesopotamie — druhé středisko východní vzdělanosti	35
8. Sumerští písaři klínového písma, jejichž hlíněné tabulky nám vykládají o dějinách Assyrie a Babylonie, veliké pánve semitské	37
9. Vypravování o Mojžíšovi, vůdci národa židovského	43
10. Foiničané, kteří nám dali naši abecedu	45
11. Indoevropští Peršané se stanou pány světa semitského a egyptského	47
12. Obyvatelé při Egejském moři přinesli vzdělanost staré Asie do pustin Evropy	50
13. Zatím indoevropský kmen Hellenů dobýval Řecka	56
14. Řecká města, jež byla skutečnými státy	59
15. Řekové byli první lidé, kteří učinili nesnadný pokus o samosprávu	62
16. Jak Řekové žili	65
17. Původ divadla, první forma lidové zábavy	71
18. Jak Řekové uhájili Evropy proti vpádu asijskému a zahnali Peršany zpět přes moře Egejské	74
19. Dlouhá a zhoubná válka Athen a Sparty o náčelnictví v Řecku	80
20. Alexander Veliký založí velkou říši řeckou a co se stalo z této veliké ctižádostivosti	82
21. Stručný obsah kapitoly 1. až 20.	84
22. Semitská osada Karthağa na severním pobřeží africkém a indoevropské město Řím na západním pobřeží Itálie zápasily spolu o nadvládu v západním moři Středozezemním a Karthağa byla zničena	86

	Strana
23. Jak povstal Řím	100
24. Jak se republika římská po stoletích neklidu a převratů stala císařstvím	103
25. Vypravování o Jošuvovi Nazaretském, jemuž Řekové říkali Jesus	112
26. Soumrak Říma	117
27. Jak se Řím stal středem křesťanského světa	122
28. Ahmed, honec velbloudů, stal se prorokem pouště Arabské a jeho vyznavači dobyli téměř celého známého světa pro větší slávu Allaha, jediného pravého Boha	128
29. Jak Karel Veliký, král francký, došel titulu císařského a usiloval znovu o uskutečnění staré myšlenky světové říše	133
30. Proč se lidé desátého století modlili k Bohu, aby je chránil zůřivostí Norů	140
31. Střední Evropa, jsouc napadána se dvou stran, stala se vojenským táborem a Evropa byla by zahynula bez vojáků z povolání a správců, součástí zřízení feudálního	144
32. Rytířstvo	147
33. Podivná dvojí loyality středověkého lidu a jak to vedlo k nekonečným sporům mezi papeži a císaři svaté říše římské	150
34. Ale na všechny tyto spory se zapomnělo, když dobyli Turci Svaté země, znesvětili svatá místa a pletli se vážně do obchodu východu se západem. Evropa se vydala na křížové výpravy	156
35. Proč lidé středověcí říkali, že »městský vzduch jest volný vzduch«	162
36. Jak si obyvatelé města zajistili právo býti slyšeni v královských radách svého kraje	173
37. Co soudili lidé středověcí o světě, v němž právě žili	178
38. Křížácké výpravy učinily ze Středozemního moře ještě jednou živé středisko obchodní a města poloostrova Itálie se stala důležitým sprostředkovatelem obchodu mezi Asií a Afrikou	184
39. Lidstvo troufalo si ještě jednou býti šťastné právě proto, že bylo na živu. Snažilo se zachrániti zbytky starší a utěšenější vzdělanosti římské a řecké a bylo na svůj čin tak hrdo, že mluvilo o renaissanci čili obrození vzdělanosti	191
40. Lidé počali pociťovati potřebu projevití nově objevenou radost ze života. Projevovali své štěstí v básnictví, stavitelství, malířství a v knihách, které tiskli	202
41. Že však nyní lidstvo zlomilo pouta úzkého obmezení středověkého, muselo mítí více místa pro své cesty. Evropský svět se stal příliš malý pro jeho ctižádostivost. Byla to doba pro veliké cesty výzkumné	209
42. Něco o Budhovi a Konfuciovi	223
43. Pokrok lidského pokolení se dá nejlépe srovnati s velikánským kyvadlem, kývajícím se bez ustání kupředu a dozadu. Vlažnost	

	Strana
náboženská a umělecký i literární entusiasmus renaissance byly vystřídány vlažností uměleckou i literární a entusiasmem reformačním	231
44. Doba velikých sporů náboženských	240
45. Jak neblaze pro krále Karla skončil zápas mezi »božským právem« královským a méně božským, leč odůvodněnějším »právem parlamentu«	255
46. Ve Francii trvalo naproti tomu s čím dále tím větší nádhrou »božské právo králů« a osobitost vládců byla mírněna toliko nově vynalezeným zákonem »rovnováhy moci«	269
47. Dějiny tajemné říše moskevské, jež vpadla neočekávaně na veliké politické jeviště evropské	274
48. Rusko a Švédsko svádějí mnoho válek, aby se rozhodlo, kdo má býti vedoucí velmocí severozápadní Evropy	280
49. Kromobyčejný vzrůst malého státu v ponuré části severního Německa, zvaného Prusko	284
50. Jak se nově založené národní nebo dynastické státy snažily obohatiti a co se rozumí merkantilistickým systémem	288
51. Ke konci osmnáctého století proskakovaly v Evropě poplašné zprávy, že se něco děje v divočinách severo-amerických. Potomci mužů, kteří pokutovali krále Karla za jeho lpění na »božských právech«, připojili k staré historii boje za samostatnost novou kapitulu	293
52. Veliká revoluce francouzská prohlašuje zásady svobody, bratrství a rovnosti všech lidí na světě	305
53. Napoleon	318
54. Jakmile byl Napoleon zavezen na ostrov sv. Heleny, sešli se ve Vídni panovníci, poražení tak často od nenáviděného »Korsičana«, a snažili se zmařiti leckteré změny, způsobené francouzskou revolucí	329
55. Snažili se zajistiti světu období nerušeného míru potlačováním všech nových myšlenek. Tím učinili nejvyšším úředníkem ve státě policejního špehouna a zanedlouho byla vězení všech zemí plna těch, kdož tvrdili, že má lid právo vládnouti si podle toho, jak uzná za dobré	342
56. Láska k nezávislosti národní byla však příliš mocná, aby se dala takto vyhladiti. Jižní Amerika byla první, která se zdvihla proti zřízení kongresu vídeňského, za ní v patách následovalo Řecko, Belgie, Španělsko a veliký počet jiných zemí evropských a devatenácté století se ozývalo vřavou mnohých válek za samostatnost	349
57. V době, kdy evropské lidstvo bojovalo za národní samostatnost, byl svět, v němž žilo, do základů změněn řadou vynálezů,	

jež udělaly z nemotorného parního stroje osmnáctého století nejvěrnějšího a nejvýkonnějšího otroka člověka	366
58. Nové stroje byly však příliš drahé, i mohli si je opatřit jenom lidé zámožní. Bývalý tesař nebo obuvník, jenž býval samostatným mistrem ve své malé dílně, byl donucen dáti se najímati od vlastníků velikých strojů mechanických; vydělával sice více peněz nežli dříve, ale za to pozbýval samostatnosti, a těžce to nesl	375
59. Všeobecné zavádění strojů nepřivodilo éry štěstí a zdaru, prokované pokolením, jež vidělo dostavník ustupovati železnici. Sháněny leckteré léky, ale ani jediný toho problému nerozřešil	383
60. Ale svět zažil jinou změnu, důležitější nežli revoluce ať politické nebo průmyslové. — Po věcích útisku a pronásledování dostalo se nakonec svobody jednání vědci a ten se pak snažil odhalovati základní zákony, jimiž jest ovládán vesmír	389
61. Kapitola o umění	396
62. Kapitola, jež by vám měla podati velmi mnoho politického poučení o posledních pěti letech, jež však ve skutečnosti obsahuje několik vysvětlení a trochu obhajoby	408
63. Veliká válka, jež byla opravdu bojem za nový a lepší svět	417
64. Český národ v dějinách světových	426
65. Názorná chronologie	439
66. Bylo, jest a bude	438
67. K vyobrazením této knihy	445
68. Seznam příloh	447
69. Index	449
70. Obsah	462